

4 Unilukkari

Kuoleman kohdatessa:

Hautajaisjärjestelyt Kuhmon seurakunnassa

Omaiselle läheisen kuolema on ainutkertainen tapahtuma. Kuhmon seurakunta kulkee survan omaisen rinnalla surutyön eri vaiheissa.

Hautajaisjärjestelyt pääpiirteittäin (aikajärjestyksessä):

1. Hoitolaitoksessa, terveyskeskuksessa

Kuoleman tapahduttua omaiset voivat käydä jättämässä jäähyväiset läheiselleen. Laitoksessa tapahtuu usein myös vainajan pukeminen ja omaisuuden hakeminen.

2. Hautaustoimisto hoitaa seuraavia asioita

Hautaustoimistossa asioidessa järjestyvät vainajan kuljetusjärjestelyt sekä esimerkiksi sovitaan vainajan arkkuun laittamisen ajankohta.

3. Yhteydenotto kirkkoherranvirastoon

Kirkkoherranvirastoon saa yhteyden asioimalla maanantaista perjantaihin klo 9-11.30 tai puhelimitse klo 9-14 (ensisijainen yhteydenottoa välttävissä koronatilanteessa).

Kirkkoherranvirastossa asioidessa hoituvat seuraavat asiat:

- hautajaisten ajankohta ja paikka
- pappi ja kanttorin varaaminen
- sanomakellot
- sukuselvitykset

Hautausmaalla voi käydä katso-
massa hautapaikkaa sekä neuvotella hautauksen valvojan työntekijän kanssa.

Yleisin paikka siunaukselle on Kappelikujalla sijaitseva siunauskappeli, jonne tällä hetkellä otetaan sisälle n. 35 henkilöä. Väkimäärältään tätä suurempi siunaustilaisuus voidaan toimittaa myös Lentiiran kirkossa (80 henkilöä) ja Kuhmon kirkossa (400 henkilöä). Siunaus voidaan toimittaa tarvittaessa haudalla. Tällöin ihmiset voivat olla väljemmin ja omissa ryhmissään.

Haudalla tapahtuvassa siunaamisessa ei ole rajattua henkilömäärää, ellei terveysviranomaisen aseta yleisiä väkimäärärajoitteita, jotka velvoittavat myös seurakuntaa.

4. Surukeskustelu

Siunaava pappi ottaa yhteyttä omaisiin kun hautajaisvaraus on tehty ja sopii hautajaisista lähiomaisten kanssa yleensä noin viikkoa ennen hautajaisia. Tapaaminen voidaan sopia seurakunnan tiloihin tai surukotiin. Vallitsevassa pandemiatilanteessa kes-

Omaiselle läheisen kuolema on ainutkertainen tapahtuma. Hautajaisten järjestämisessä on omaisilla monta asiaa hoidettavana.

Kuva: Kirkon kuvapankki/Markku Pihlaja

kusteluja käydään myös puhelimitse ja toisinaan muulloinkin, jos omaiset ovat toispaikkakuntalaisia. Keskustelussa voidaan purkaa kuoleman aiheuttamia tunteita sekä käydä läpi hautajaistapahtuman kulkua. Samalla on mahdollista valita myös hautajaisten musiikkia. Papin kanssa sovitaan, kuka välittää musiikkitoiveet kanttorille.

5. Siunauspäivänä

Omaiset tulevat siunauspaikalle noin puoli tuntia ennen hautajaisten alkamista. Halutessaan lähimmät omaiset voivat ottaa muita vieraita vastaan, jotta vieraat saavat samalla esittää omaisille surunvalittelunsa. Vainajan katsominen tapahtuu epidemia-aikana arkkuun laittamisen yhteydessä. Normaaliolojen tullessa voimaan, vainajaa voi katsoa myös sovittaessa ennen siunaustilaisuuden alkua kappelin säilytystiloissa.

Kappelin kellot soivat kymmenen minuuttia ennen tilaisuuden alkamista.

Pappi ja suntio ohjaavat siunaustilaisuuden kulkua. Kukkalaitteet lasketaan arkun äärellä joko tilaisuus-

den alkuosassa tai papin toimitettua siunaamisen. Kukkien laskeminen ja muistolauseiden lukeminen on mahdollista myös haudalla arkun laskemisen jälkeen.

Siunaustoimituksen päätteeksi saattoväki noutaa kukkalaitteensa arkun ääreltä ja kantajat järjestäytyvät saattoa varten. Saattomusiikin soivissa kantajat siirtävät arkun kappelin ovella odottavaan vaunuun. Haudalle vainaja siirretään arkkuvaunu työntäen. Arkkua lasketaan haudan lepoon. Omaiset ovat voineet hautajaisia sopiessaan sopia niin kutsutusta ”esipeitosta”, jolla tarkoitetaan arkun peittämistä maa-aineksella lapioiden sen verran, että se peittyi. Jos esipeittoa ei tehdä, asetetaan kansi välittömästi haudattua. Hautakummun päälle tuodaan kukkalaiteet ja ne voi asetella haudalle samanaikaisesti, jos kukat on kerran jo kappelissa laskettu ja muistolauseet luettu. Päätteeksi lauletaan usein virsi ja lisäksi voi olla myös rukous. Kappelin eteisestä löytyy saattoväelle laulunomisteita, joissa on sanat yleisimpiin

haudalla laulettaviin virsiin (virret 30 ja 377).

Tuhkukseen menevää vainajaa ei siirretä kappelista siunaustilaisuudesta pois, vaan aikanaan tuhkaurna lasketaan yhdessä omaisten kanssa sovitettuun paikkaan. Urnan laskuun osallistuu omaisten lisäksi ainakin hautauksen valvoja, pyydettyä myös pappi (ja kanttori).

Seurakunta äänittää lähiomaisille dvd-tallenteen siunaustilaisuudesta, joka tapahtuu siunauskappelissa. Muissa siunauspaikoissa voi käyttää omia tallennusvälineitä ja lähettää myös tilaisuudesta esimerkiksi live-lähetyksen muille omisille. Tästä on hyvä kertoa siunaavalle papille.

Muistotilaisuus siunaushetken jälkeen on omaisten järjestämä yksityinen tilaisuus. Muistotilaisuus voi kunnioittaa vainajan omaa tahtoa ja olla ”oman” näköinen. Kuhmossa on monia hyviä paikkoja tällaisen järjestämiseen, myös seurakunnan tiloissa. Pappi ja kanttori tulevat pyydettyä ja terveysolojen niin salliessa mukaan muistotilaisuuteen. Muistotilaisuuden ohjelmasta on hyvä keskustella siunaavan papin kanssa, jos pappia tai kanttoria toivotaan mukaan muistotilaisuuteen.

6. Hautajaisten jälkeen

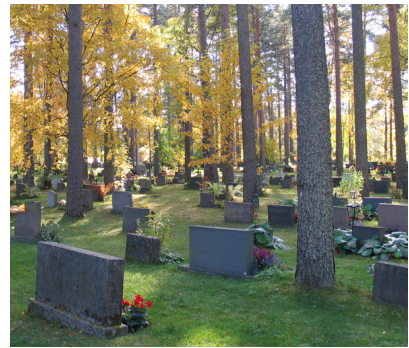
Hautajaisten jälkeen luetaan vainajan kiitosrukous yleensä seuraavan sunnuntain jumalanpalveluksen yhteydessä. Kiitosrukous voidaan lukea myös sivukylien jumalanpalveluksissa. Kuhmolaisena tapana on ollut, että omaiset nousevat seisomaan vainajan kiitosrukousta kuunnellessa. Tämä on kuitenkin täysin vapaaehtoista.

Seurakunta ilmoittaa poisnukkuneet seurakunnan jäsenet Kuhmolainen ja Kainuun Sanomat-lehdissä. Erillinen kuolinilmoitus lehdessä on omaisten tehtävä haluttaessa.

Pyhäinpäivän iltakirkossa luetaan kaikkien vuoden aikana kuolleiden seurakuntalaisten nimet ja syytetään muistokynttilät. Tämän kynttilän voivat lähiomaiset halutessaan tilaisuuden jälkeen noutaa itselleen kirkon etuosasta.

Lähiomaiset saavat seurakunnalta kutsun suruiltaan noin 4-5 kuukautta hautajaisten jälkeen. Tilaisuudessa on mahdollista purkaa tunteita surutyöstä ja myös hautajaisten jälkeiseltä ajalta.

Suru ja kaipuu kulkevat läheisten mukana usein koko seuraavan vuoden matkan.

Haudan hoitaminen ja kunnostaminen

Hautausmaiden hoitamisessa noudetaan seurakunnan laatimaa ja tuomiokapitulin hyväksymää hautausmaan käyttösuunnitelmaa.

Hautausmaiden jälkeen seurakunta poistaa kukkalaitteet sulan maan aikana aikaisintaan 14 päivän kuluttua (mikäli omaiset eivät ole niitä aiemmin poistaneet) sekä tekee peruskunnostuksen, pystyttää väliaikaisen hautaristin ja laittaa mahdolliset kukkaistutukset. Talvikauden haudat siistitään ja kunnostetaan keväällä. Kunnostuksen jälkeen hauta-alueen hoito siirtyy omaisten eli hautaoikeuden haltijoiden vastuulle.

Haudan voi jättää myös seurakunnan hoidettavaksi. Hoitosopimukset tehdään yhdeksi, viideksi tai kymmeneksi vuodeksi. Hoitopalvelu sisältää kesäkukat ja niiden hoidon sekä hauta-alueen nurmikoiden leikkaamisen. Kirkkovaltuusto vahvistaa haudanhoitohinnat vuosittain.

Hautamuistomerkit

Hautamuistomerkkien tulee olla hautausmaan yleiskuvaan sopivia, eivätkä ne saa loukata vainajan muistoa tai hautausmaan arvokkuutta. Ennen hautamuistomerkkien asentamista seurakunnalta haetaan hyväksyntä muistomerkille. Hautakiviä toimittavat liikkeet hakevat hyväksynnän yleensä omaisten puolesta.

Kallistuneet hautakivet ovat vakava turvallisuusriski hautausmaalla kulkeville. Hautakiviin ei koskaan kannata nojata ja etenkin lapsia on syytä vaarasta varoittaa. Hautamuistomerkit ovat hautaoikeuden haltijoiden omaisuutta ja vastuu niiden turvallisuudesta on samoin heillä. Mikäli seurakunnan työntekijät havaitsevat vaarallisesti kallistuneita kiviä, he voivat laskea ne hallitusti vaaka-asentoon ja ilmoittaa toimenpiteestä omisille. Hautakivien oikaisupalvelua voi ostaa hautakiviä toimittavista liikkeistä tai seurakunnalta. Oikaisuhinta riippuu muistomerkkin koosta.

Haudanhoitohintoja ja hautakiven oikaisuhintoja voi tiedustella kirkkoherranvirastosta tai haudankaivajalta. Yhteystiedot www.kuhmonseurakunta.fi.

Satu Ylönen, talouspäällikkö

Vain yksi voi myrskyn tyynnyttää

Syyskuu 2020 käynnistyy monen mielestä turhauttavasti. Koronaviruspandemia tuntuu liikkuvan maailmalla ja kotikylillä turhankin sitkeästi ja pitkään. Epidemian läsnäolo on yllättäen vain totuttava kaikessa elämänmenossa. Uudenlaiset toimintatavat ovat yllättäen totta. Epidemian ajasta voisi nostaa kristitylle seuraavat kuusi teemaa:

Jumalasuhdetta on voitava hoitaa myös omisissa oloissa

Kirkkojen ja seurakuntakotien ovet suljettiin. Osa ihmisistä pitkästi siihen, ettei ole hengellisten tilaisuuksien tarjontaa. Vanhat menetelmät löytyivät ehkä takaisin: Raamatun ja hengellisen kirjallisuuden lukeminen ja kahdenkeskinen seurustelu hengellistä ravintoa etsien. Nämä vanhat menetelmät tulivat nyt arvoon arvaamattomaan.

Median tärkeys myös hengellisen sanoman välittäjänä

Kulunut vuosi on opettanut, että lehdet, yksityiset tv-kanavat, radio-ohjelmat ja samalla nettiradio (RadioDei, Patmos-radio) ovat tärkeitä

hengellisen ohjauksen kanavia. Näistä on osattava seuloa hyvä ja ravitseva opetus. Tärkeäksi ja lähelle ovat yllättäen tulleet seurakunnan oma youtube ja facebook kanava.

Tärkeätä tavata ja rohkaista ystäviä

Paras tapaa purkaa epidemian tuomia tunteita on puhuminen. Yksin eläviä on tärkeää muistaa ja tätä on tehty tilaisuuden mukaan terasseilla, pihamailla tai kodeissa. Joku hengellinen piiri on kokoontunut etäyhteyksien välityksellä. Videopuhelut ovat saaneet korvata henkilökohtaiset vierailut. Tekniikan tarjontaan on ollut lähes pakko jokaisen siirtyä jossakin vaiheessa. Kahdenkeskisen rohkaisun arvoa ei voi koskaan aliarvioida.

Muutosten nopeus ja varautuminen

Poikkeusaikana moni asia voi muuttua päivässä ja hetkessä. Silloin on oltava joustavuutta ja kykyä muuntautua. Varautuvan ihmisen on oltava osittain määrääjän omavarainen, jos esim. sähkö- tai elintarvikehuolto sattuisi katkeamaan tai haavoittumaan. Varastoidut ruokavarat voivat tuoda turvaa

kun aina ei ehkä kauppaan pääse. Tietoliikenneyhteydet ovat tärkeitä, mutta ilmeisen haavoittuvia. Netin ohjesivut voivat kaatua tai mennä tukkoon kun liian moni pyrkii yhtä aikaa tiedon ääreen.

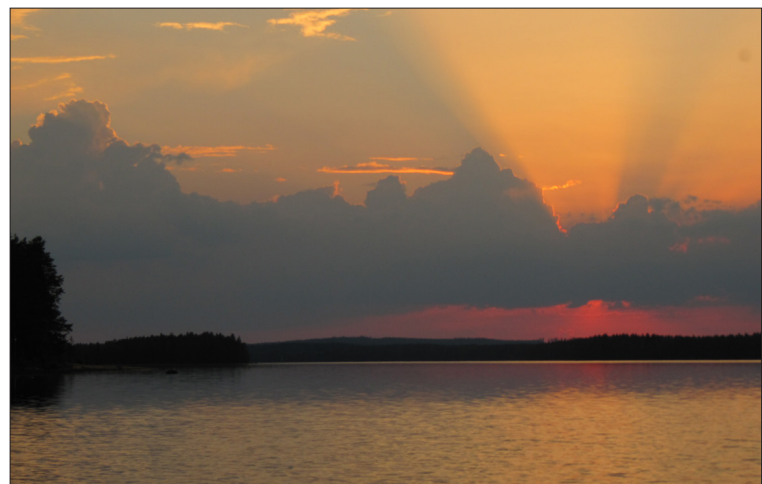
Varovaisuus on aina malttia

Ihmisen ei koskaan pidä ehdoin tahdoin hakeutua vaaraan. Edellä mainittujen ohjeiden varassa on tehtävä arjen päätökset siitä miten virusepidemiaa pitää loitolla. Pelolle ei anneta valtaa. Varovaisuutta noudattamalla lähes normaali kanssakäyminen on useimmiten mahdollista.

Raamatun maailmassa tarttuva tauti spitaali aiheutti paljon eristettyjä ihmiskohtaloita. Korona on pieni opetus rinnalla, että olisi eristetty muista ihmisistä koko elinaikansa, kuten muinoin spitaalitautiset.

Evankeliumi on olosuhteita suurempi asia

Aika on opettanut sen, että hän, jolla on rauha Jumalassa ei pelkää pahoja uutisia. Rauhaton ihminen joutuu varomaan kaikkea mahdollista ympäril-

Maailman Luoja on ainoa, joka voi asettaa myrskylle tai epidemialle lopulliset rajat ja määrääjat. Hänessä on vahva turva. Kuva: Hannele Puhakka

län. Evankeliumia on se, että Jeesus on meidän rauhamme. Hän ei väistänyt sairautta ja kipua vaan kantoi niitä ruumiissaan. Jeesus kuoli tukehtumisen kaltaisessa tilassa ristinpuulla, jotta hän voisi auttaa ja lohduttaa kuoleman hädässä ja äärellä olevia. Moni joutuu elämään sairauden kanssa ja saattohoitajana ilman epidemia-aaltojakoin. Nämä arjen sankarit tietävät mitä on Jumalan läsnäolo ja lohdutus.

Saakoon tämä Syyslukkari-lehti antaa rohkaisun ajatuksia lukijalle. ”Minä annan teille tulevaisuuden ja toivon”. (Jer 29). Maailman Luoja on ainoa, joka voi asettaa myrskylle tai epidemialle lopulliset rajat ja määrääjat. Hän on Se, joka osaa tyynnyttää myrskyn ja tuulen myös tänäkin päivänä. Hänessä on vahva turva.

Timo Suutari, kirkkoherra